

L'església en la història de Reus al temps del barroc I

Per bé que la història moderna ha fet uns avenços molt importants en el coneixement de la vida catalana dels segles XVI i XVII, encara resten per estudiar amb profunditat alguns aspectes particulars que podrien esclarir en gran manera la visió general del nostre país en aquests anys tan importants pels canvis, transformacions i daltabaixos operats en la societat catalana. Un d'aquests punts foscos i per tant que requereixen un estudi seriós és el que fa referència a l'església catalana. Com diuen els autors que han estudiat els moments més importants i més decisius de la Catalunya d'aquests temps (vegeu Elliott, *La Revolta Catalana*, p. 557) resta per fer encara un estudi de l'església catalana d'aquests segles.

Tot el que diem es comprendrà si considerem la riquesa que el tema ofereix. Caldria estudiar el paper dels bisbes en els esdeveniments del país. No és fàcil de precisar la influència d'uns prelats nomenats pel rei, amb una actuació marcadament regalista, molts d'ells estrangers i allunyats de la vida i les inquietuds de la gent. Homes, molts d'ells, que treballen i s'esforcen per pasturar degudament les seves diòcesis, però que rarament les arriben a comprendre.

No cal dir la importància dels capítols de les catedrals, formats per gent del país i constituïnt, com a conseqüència lògica i provada, l'oposició a la política dels bisbes. Per les seves crescudes rendes i per la categoria senyorial dels seus membres, els canonges juguen un paper també molt estimable.

El clergat, la baixa clerecia, altrament homes plenament encarnats a la vida del poble, admirats i respectats en la seva humilitat i fins i tot en la seva pobresa, gaudeixen i sofreixen amb la gent i estan al seu costat tant en els moments més vulgars com en els de més agitació. No es pot parlar de la revolta catalana ni del bandolerisme, per exemple, tan important en aquest temps, ignorant la influència d'aquells homes dels quals devien dependre en part les reaccions populars. Si tenim en compte que s'assenyala com un dels fenòmens de "Espanya dels segles XVI i XVII el nombre excessiu de clergues i l'ambient de creixent exaltació religiosa, s'hauran de valorar amb escreix aquestes afirmacions.

Quant al nombre de clergues, és coneguda l'afirmació del jesuïta contemporani Pere Gal: *I així se fan molts catalans religiosos i sacerdots, i tant per tant no hi ha regne en Espanya ni Itàlia ni Franca que, tenint igual número de cases com té Catalunya, tinga tants religiosos capellans com ella..*

I pel que fa referència a llur influència en el desenrotllament de la vida del poble vegeu un dels més prestigiosos historiadors d'aquests anys:

La mentalitat dels clergues rurals i dels regulars reflectiria les inquietuds populars, ja que gairebé tots els seus membres procedien del poble. La religiositat de l'època els donava molta ascendència. La intervenció dels eclesiàstics en la protesta armada del camp l'any 1640, per exemple, fou decisiva. Després de les torbacions del principat, la monarquia es preocupa d'utilitzar els clergues rurals com a arma política. Així, l'any 1653, Joan d'Àustria ordena precisament a tots els capítols de canonges del principat «que donen ordre als pàrrochos i rectors de vostra diòcesi que d'aquí al davant tots los dies de festa en missa major i en la ocasió de més concurs de gent, en lo púlpit o peu d'altar publiquen a ses parroquians lo molt que deuen estar attents al servei de Sa Magestat... (Joan Reglà. Els Virreis de Catalunya, p. 23).

Els bisbes i els capítols de canonges, a més, exercien plena jurisdicció en extensos territoris. Aleshores llur influència encara era més gran, sobretot quan l'exercici de la jurisdicció civil i criminal efectuada pels representants del bisbe o capítol a vegades encara enraria la situació, ja que la dita jurisdicció representava un privilegi que solament de mala gana respectaven els representants de la cort, quan no es produïen interferències i altercats.

Com comprendreu, aquest preàmbul l'hem fet perquè ens portés a una valoració adequada de la influència de l'església en la història de Reus i com a conseqüència de la importància que el tema suposa.

Reus, en aquest aspecte, és un cas típic i diferenciat a la vegada de les restants poblacions camptarragonines. Reus era de la jurisdicció del Capítol. Aquest fet, per si mateix, havia de tenir

una influència decisiva en definir el tarannà de la nostra ciutat. Reus apareix un poble inquiet i a vegades revoltat. No accepta fàcilment una dependència a una força veïna. Altrament, es mostra un poble deficientment governat i controlat, la qual cosa devia afavorir el desenrotllament de la seva independència i personalitat.

Aquestes afirmacions tal volta semblaran quelcom gratuïtes, i potser ho són una mica. Però en

voldriem parlar encara que només fos per a assenyalar unes pistes que historiadors més competents caldria que aprofundissin. En parlarem en altres articles en els quals creiem que podrem apuntar un tema que estímem d'interès per a la història reusenca: per comprendre la història i realitat del poble de Reus cal no oblidar la influència que ha sofert per part de l'església.

ANDREU TOMAS AVILA

SECCIO DE TECNOLOGIA

Cine - Club

Esperem que a molts dels socis d'aquest Centre de Lectura, no els vindrà de nou: al Centre s'ha constituït un Cine-Club.

La intenció dels qui l'hem iniciat, per ara, no pot ésser d'altra que la d'aprendre. Més endavant, si Déu vol, vindrà l'època dels projectes ambiciosos i de les empreses d'envergadura. Però ara, no podem pas pretendre d'aportar al cinema ni noves idees, ni noves tècniques, ni nous coneixements.

Això sí: podem manifestar quin sentit té per nosaltres el cine-club. Ens interessa el cinema com un art. Ens interessa com una realització de possibilitats tècniques posades al servei del llenguatge i de l'expressió. Ens interessa com un mitjà de comunicació (el més important actualment, després de la televisió). Ens interessa també com un fet social, que manifesta d'una manera penetrant i eficaç tendències polítiques, ètiques, filosòfiques, crítiques, estètiques..., promogudes per gent amb imaginació i capacitat de creació, i que es manifesten a través d'un mitjà d'expressió a l'abast d'un públic majoritari.

Voldriem, dins de les nostres possibilitats, ajudar perquè el nivell de programació de pel·lícules a la nostra ciutat fos més elevat, més consistent. Amb aquesta finalitat procurarem projectar pel·lícules que tinguin valor per elles mateixes: el valor d'obres ben acabades. D'altres, seran representatives del que podríem dir-ne escoles cinematogràfiques (per exemple, el neorealisme italià). Unes altres, ens aproparan a la problemàtica i la realitat social de països de diversa ideologia, com el cinema txecoslovac, polonès, o el nou cinema brasileny. D'altres ens posaran davant d'intents

d'aconseguir un nou llenguatge cinematogràfic (cinema experimental).

No volem fer competència a les sales comercials de cinema de la ciutat. La seva finalitat i la nostra no són les mateixes, ens sembla. Una sala comercial ofereix el cinema com un objecte de consum. Posa a la venda la programació d'una sessió al preu d'una entrada, i ací queda acabada la seva missió. Necessita oferir, doncs, pel·lícules aptes per a rendir beneficis econòmics; i això s'aconsegueix programant el tipus de cinema que el públic majoritari millor accepti.

La nostra tasca hauria de prescindir del factor econòmic. I aquí es presenta el gran problema, perquè no podem prescindir-ne.

Ens sembla, també, que en això del cine-club, juga un paper important la manera com s'interpreta el públic. (I no podem parlar de públic en funció passiva, perquè fonamentalment considerem el cine-club com una intervenció activa de tots els assistents.)

No es pot esperar que es projectin les pel·lícules que més agradin a cada u, i que aquest sigui el motiu de l'assistència o no a les sessions. Creiem que la mentalitat que hem de seguir és la d'aprendre a veure cinema, a valorar les pel·lícules, a comentar-les en comú, d'assimilar tot el que en puguem captar d'original i d'interessant. El cinema seria així un mitjà d'augmentar la nostra cultura, d'ampliar els nostres punts de vista, d'activar la nostra imaginació, d'educar la nostra sensibilitat.

Es clar que això és demanar molt. Esperem, però, entre tots, començar a provar-ho. El temps dirà...

ENRIC ROIG CORNET